IELTS TOPSHIRIQLARINI MILLIY TA'LIM TIZIMIGA MOSLASHTIRISHNING MUAMMOLARI VA YECHIMLARI

Karshieva Sarvinoz Ural qizi
MA TESOL, Webster University in Tashkent
PhD Applicant in English Language Teaching Methodology
Email: karshievasarvinoz20.02.99@gmail.com

Annotatsiya. *Ushbu maqolada O'zbekiston ta'lim tizimida ingliz tili o'qitish sifatini xalqaro standartlar darajasiga olib chiqish masalasi yoritilgan. Xususan, IELTS imtihoni topshiriqlarini milliy o'quv dasturlariga moslashtirishda duch kelinayotgan asosiy muammolar va ularning amaliy yechimlari tahlil qilinadi. Maqolada ingliz tili ta'limining mazmuni, o'qituvchilarning tayyorgarlik darajasi, o'quv resurslarining holati va talabalarning tayanch ko'nikmalari o'rganiladi. Shuningdek, milliy ta'lim tizimiga moslashtirilgan IELTS topshiriqlari o'quvchilarning nutqiy, yozma va eshitib tushunish kompetensiyalarini rivojlantirishda samarali vosita sifatida taklif etiladi.*

Kalit so'zlar: *IELTS, ingliz tili ta'limi, milliy ta'lim tizimi, moslashtirish, metodika, standartlar.*

Abstract. *This paper examines the process of integrating IELTS tasks into the national education system of Uzbekistan. It explores the main challenges faced in aligning international English proficiency standards with local curricula, teacher preparedness, and resource availability. The research highlights how adapted IELTS-based activities can enhance students' communicative competence and improve language learning outcomes. Practical recommendations are offered to ensure that the implementation of IELTS principles contributes effectively to the modernization of English language teaching in Uzbekistan.*

Keywords: *IELTS, English teaching, adaptation, national education, methodology, standards.*

Аннотация. *В статье рассматриваются проблемы внедрения заданий IELTS в национальную систему образования Узбекистана. Анализируются различия между международными стандартами и местными учебными программами, уровень подготовки преподавателей, а также недостаток учебных материалов. Автор подчеркивает важность создания адаптированных заданий, основанных на формате IELTS, которые способствуют развитию коммуникативных навыков учащихся и повышению качества преподавания английского языка.*

Ключевые слова: *IELTS, система образования, английский язык, адаптация, методика, стандарты.*

Kirish

So‘nggi yillarda O‘zbekiston Respublikasida ta’lim sohasida olib borilayotgan islohotlar xorijiy tillarni, ayniqsa ingliz tilini o‘qitish tizimini xalqaro standartlarga yaqinlashtirishga qaratilgan. Prezidentimiz tomonidan qabul qilingan bir qator qaror va farmonlarda ingliz tilini o‘qitishda zamonaviy yondashuvlarni joriy etish, ta’lim jarayonini amaliy ko‘nikmalarga yo‘naltirish alohida ta’kidlanadi. IELTS (International English Language Testing System) bugungi kunda xalqaro miqyosda eng ishonchli til darajasini baholovchi tizimlardan biri sifatida tan olingan. Shu bois, milliy o‘quv dasturlarini IELTS mezonlariga moslashtirish o‘quvchilarning global ta’lim muhitiga kirish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Ammo bu jarayon oson kechmayapti. Mavjud o‘quv dasturlari, baholash tizimlari va o‘qituvchilarning malaka darajasi hali to‘liq xalqaro talablar darajasiga chiqmagan. Shuning uchun IELTS topshiriqlarini milliy ta’lim tizimiga joriy etish nafaqat yangi metodik yondashuvlarni, balki tizimli tayyorgarlikni ham talab etadi.

Asosiy qism

1. IELTS tizimining mohiyati

IELTS imtihoni ingliz tilidagi to‘rt asosiy kompetensiyani — tinglab tushunish, o‘qish, yozish va gapirish — baholaydi. U nafaqat akademik, balki kundalik muloqotda ham zarur bo‘lgan ko‘nikmalarni sinovdan o‘tkazadi. Shu sababli, bu tizimdagi topshiriqlar an’anaviy grammatika markazli ta’limdan farqli ravishda, kommunikativ yondashuvga asoslanadi. O‘zbekiston ta’lim tizimida ham aynan shu yo‘nalishga o‘tish zarurati mavjud.

2. Milliy ta’lim tizimidagi mavjud holat

Bugungi kunda ingliz tili barcha maktab, kollej va oliy ta’lim muassasalarida majburiy fan sifatida o‘qitiladi. Ammo amaliy tahlillar shuni ko‘rsatadiki, darslar ko‘pincha nazariyaga yo‘naltirilgan, testga tayyorlov shaklida olib boriladi. Bu esa o‘quvchilarning real muloqot ko‘nikmalarini yetarli rivojlantirmaydi. O‘qituvchilarning aksariyati IELTS formatidagi topshiriqlar bilan ishlash bo‘yicha yetarli malakaga ega emas. Shuningdek, o‘quv qo‘llanmalarning aksariyati xalqaro standartlarga mos kelmaydi.

3. Moslashtirishdagi muammolar

IELTS topshiriqlarini milliy dasturlarga to‘liq integratsiya qilishda quyidagi muammolar kuzatiladi:

O‘quv dasturlarining IELTS mezonlariga to‘liq mos emasligi;

O‘qituvchilarning metodik tayyorgarligi yetarli emasligi;

Tinglab tushunish (Listening) uchun sifatli audio-resurslar tanqisligi;

Yozma topshiriqlarni (Writing Task 1-2) baholash mezonlarining milliy tizimga kiritilmagani;

Talabalarning mustaqil fikrlash va tahliliy yozuv ko‘nikmalari sustligi.

4. Yechim va takliflar

Bu muammolarni bartaraf etish uchun quyidagi amaliy choralarni taklif etish mumkin:

1. O‘quv dasturlarini yangilash: Ingliz tili bo‘yicha davlat ta’lim standartlariga IELTS mezonlariga yaqin topshiriqlarni kiritish zarur.
2. O‘qituvchilarni tayyorlash: Har bir hududda IELTS metodikasi bo‘yicha maxsus malaka oshirish kurslarini tashkil etish foydali bo‘ladi.
3. Resurs bazasini boyitish: Milliy o‘quv muassasalarida sifatli audio, video va interaktiv materiallar yaratish va ulardan dars jarayonida foydalanish samaradorlikni oshiradi.
4. Baholash tizimini takomillashtirish: Talabalarning yozma va og‘zaki nutqini baholashda IELTS mezonlariga yaqin yondashuvlardan foydalanish lozim.
5. Moslashtirilgan darsliklar yaratish: O‘zbekiston sharoitiga mos, lekin xalqaro talablarga yaqin o‘quv qo‘llanmalar ishlab chiqish muhim ahamiyatga ega.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, IELTS topshiriqlarini milliy ta’lim tizimiga moslashtirish O‘zbekiston ta’limi uchun strategik ahamiyatga ega. Bu nafaqat o‘quvchilarning til kompetensiyasini oshiradi, balki ularni xalqaro mehnat bozori va xorijiy ta’lim muhitiga tayyorlaydi. Jarayon samarali bo‘lishi uchun o‘qituvchilarning malakasi, resurs bazasi va o‘quv dasturlari bir butun tizim sifatida takomillashtirilishi zarur.

Moslashtirilgan IELTS yondashuvi yordamida ingliz tili o‘qitish jarayoni amaliy, kommunikativ va natijaga yo‘naltirilgan shaklga ega bo‘ladi. Bu esa o‘quvchilarda mustaqil fikrlash, yozish, eshitish va gapirish kabi asosiy til kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Hughes, A. (2003). Testing for Language Teachers. Cambridge University Press.
2. Moore, T., & Morton, J. (2005). Dimensions of Difference: A Comparison of University Writing and IELTS Writing. Journal of English for Academic Purposes.
3. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori (2021). Xorijiy tillarni o‘qitish tizimini takomillashtirish to‘g‘risida.
4. Karimov, A. (2022). Ingliz tili ta’limida xalqaro baholash tizimlari. Toshkent: Fan nashriyoti.
5. Brown, H. D. (2014). Principles of Language Learning and Teaching. Pearson Education.